

NAPREJ

Glasiło jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Štev. 51.

V Ljubljani, četrtek dne 13. septembra 1917.

Leto I.

O naših narodnih problemih.

III.

Kako naj bo naša narodna avtonomija organizirana? Na avtonomnih delcih, iz katerih se sestavlja narodna celota!

Ti delci so občine.

Današnje občine ne morejo biti nosilke svobodne narodne celote. Občinsko vprašanje se je že večkrat obravnavalo, vendar se naša javnost zato ni zanimala tako, kakor bi bilo prav. Svoječasno je spraval to reč na razgovor notar Ignac Gruntar na neki narodno-napredni skupščini. Zahteval je preosnovo naših občin na ta način, da se povečajo v večje gospodarske enote in se v njihovi upravi nastavi izprašani tajniki. V tej zahtevi je bilo precej zdravega jedra. Ostala pa je brez odmeva, da si je bila velikega gospodarskega in upravnega političnega pomena.

Danes ni v organizaciji slovenskih občin nobenega sistema. Ponekod so občine res še velike, večinoma pa so se zdrobile v majhne drobce, ki jih državna politična uprava suče, kakor se ji zljubi.

Vsak narod organizira občine po svojih izkušnjah, tradicijah in potrebah. Občine so več ali manj odvisne od skupne narodne ali pa državne uprave. Ponekod so bolj, drugje zopet manj avtonomne. Volilna pravica je ponekod enaka, ponekod zelo različna. Glede svojih avtonomnih pravic in odvisnosti od centralne politične uprave, so občinski sistemi zelo različni. Tako poznamo francoski, angleški, nemški, laški, ruski itd. tip občine.

V organizaciji občin je brezdvoma najtežavnejši problem v takozvanem „prenešenem delokrogu“, to je v vprašanju, v katerih rečeh in do katere meje naj bodo občine organi skupne narodne uprave. Ne vem, koliko ljudi pri nas razmišlja o tem, to pa se mi zdi, da ni več daleč čas, ko bo treba o tem povedati kaj pozitivnega.

V tem pogledu nas morajo voditi: izkušnje, tradicije in potrebe. Predvsem pa je treba vedeti, da naj bi bile občine zidane na teritorij, ki ima neko gospodarsko in kulturno skupnost, v kateri se skladata produkcija in teren kraja. Velike zahteve našega časa zahtevajo, da bodi občina dovolj velika in obljubena, da more zadoščati svojim velikim upravnim političnim nalogam. Temelj svobodnega narodnega edinstva je svobodna občina. V svoji notranji upravi in politiki, naj bo občina kolikor največ mogoče avtonomna in svobodna, zakaj le na tem principu zgrajene občine morejo biti nosilke celotne narodne samostojnosti in svobode. Na izgrajeni občinski avtonomiji sloni narodna kot celotni obraz svojih manjših delov. Zato je vprašanje takozvanega „prenešenega delokroga“ tako važno, zato je treba ugotoviti resnično potrebni vpliv centralne uprave na avtonomne občine.

Občine naj bodo živa slika ljudskega življenja. Zato je uvedba splošne in enake volilne pravice temeljni postulat demokracije, ker le na ta način pride izraz ljudskega razpoloženja in njegovih potreb do besede

in veljave. V občinah se udeležujejo vsakdanje potrebe in naloge ljudstva. One so gibalna celota in njenega napredka.

Delokrog občinske uprave se mora razširiti in poglobiti, da bobi občina v javnem življenju in upravi tisto veljavo, ki jej gre. Na ta način se zdemokratizira javna uprava in se izloči iz nje ozkosrčni birokratizem. Sedanja naša politična uprava je nezadostna, ker je birokratična. Velik del njenih upravnih poslov bi morale prevzeti reformirane občine, ki bi jih reševale avtonomno, po sklepih in volji ljudstva.

Brez temeljite občinske reforme, si ne morem misliti zdemokratizirane javne uprave in odpravo življenju zoprnega birokratizma.

IV.

Naša zemlja je lepa in bogata, rod, ki na njej živi, pa je ubog in zaničevan. Nekaj gnilega je v državi Danski...

Ako pogledamo v naša ljudska gospodarstva in domove, spoznamo takoj, da žena podpira tri vogale pri hiši, kakor pravi naš pregovor. Toraj je gospodar slab? Poglejmo v hišo majhnega poljedelca: Žena dela na polju in v gozdu in v vinogradu, kuha in skrbi za otroke, krmi in opravlja živino. To so njeni poglavitni posli. Mimogrede pa opravlja še druge važne posle. Skrbi za perutnino, molze in prodaja mleko. V gozdu nabira maline in gobe v družbi svojih otrok. Vse to mimogredeče delo je vredno milijone. Te produkte skupljajo trgovci, z velikimi dobički jih prodajajo dalje. Poglejmo v stanovanje delavca ali nižjega uradnika: Žena hodi na dnino, ali v tovarno, ali pa šiva, čipkari in veže doma; streže možu, doji in vzgaja otroke, pere, krpa, kuha, snaži... Žena dela!

Kje pa je gospodar?

Videli smo može pri trdem delu. Za prenizke mezde delajo v tovarnah, v uradih, na polju, v gozdu, v vinogradu, v delavnicah. Tovarniški delavec se izseljuje v tuja obrtna središča, kjer upa najti izdatnejši zaslužek. Gozdni delavec hodi čez zimo v hrvaške, romunske, ruske šume za zaslužkom, ki ga doma ne najde. Vinogradnik se izseljuje v Ameriko, kjer se izgubi v pisani množici delavstva. Uradnik strda in pada v dolgove, obrtnik berači in je srečen, ako dobi mesto sluge... Stotisoči poprijemajo za popotni les, da si v daljnih tujinah poiščejo dela in jela. Kdo še ni videl na naših kolodvorih krčela mož z natlačenimi vrečami in s kovčki v rokah, okrašenimi z rožami. Do kolodvora jih spremijo žene in dekleta; ihteča in vsa solzna stiskajo roke možem in fantom. Kakor da gredo v vojno, tako težko je slovo. Gredó, da se bore z življenjem. Delali bodo, kar premore človeško zdravje, stradajoči bodo branili za svojo družino in posest v domovini. Tisoči podležejo, tisoči se pohabijo ob prenapornem delu, ko se bodo kósali s kitajskim kulijem. Nekateri se vrnejo — kot tujci bodo. Videli so velika bogastva, svobodna ljudstva — vsega tega ni v revni domovini. In znova se napotijo v svet: Hamburk, Bremen, Havre, megleno morje...

Videli smo pa tudi, kako prihajajo k nam bogati tujci. Ogledali so se in nam

zagospodarili. Prišli so kakor bi jih privedel slučaj, mimogrede so se ustavili, nabrali so si bogastva in zopet odšli s posmehljivo-zaničljivim nasmehom na ustnih: Zemlja lepa in bogata, ampak rod neveden in slab, vreden našega zasmeha... As.

S seje ljubljanskega občinskega sveta.

Tako važne seje občinski svet ljubljanski že dolgo časa ni imel kakor v torek. Na dnevnem redu so bili štirje predlogi občinskega svetnika Mlinarja med najvažnejšimi in poročilo predsednika aprovizacijskega odbora o preskrbi Ljubljane s kurjavo in krompirjem.

O volilni reformi je poročal poročevalec personalnega odseka. Rekel je sicer, da je demokratizacija volilne pravice potrebna, da pa sedanji čas ni primeren. Treba počakati, da se po vojni vrnejo odsotni občinski svetovalci in volilci, da povedo tudi svojo besedo. Mlinar je ugovarjal, da se s tem samo zavleče volilna reforma, da si je očitno, da se bodo vse javne korporacije demokratizirale. Predlaga, naj odsek izdela takoj načrt volilne reforme. Občinski svetnik Pammer je za odsekov predlog, a trdi, da volilna pravica ni potrebna reforma, ker je itak dovolj demokratična. Mlinarjev predlog je bil odklonjen; a sprejet odsekov predlog.

Mlinarjev predlog glede zidave hiš z delavskimi stanovanji je zadela enaka usoda. Poročevalec finančnega odseka se je oklenil tistega izgovora, ki sedaj služi vsem diplomatom in politikom, ki ne marajo preveč socialnega dela in demokratizma. Čas ni primeren, denarja bi bilo treba, odložimo to vprašanje po vojni. Predlagalec Mlinar je rekel, da ta predlog poročevalčev pomeni le lepšo odklonitev. Nekoč je bil že sprejet tak predlog v občinskem svetu, votiral se je celo majhen znesek in nakupil svet. Potrebe ni treba utemeljevati pač pa treba povedati, da je občina že desetletja prodajala svoj svet po smešno nizkih cenah, ki bi ga danes ali že prej bila lahko porabila v koristne namene, v svojo gospodarsko emancipacijo. Kakor se je že občina emancipirala v nekaterih panogah, tako bi se morala tudi še v drugih, zlasti v stanovanjskem in aprovizacijskem vprašanju ne samo ob vojnem nego tudi ob mirnem času. Občinski svet je Mlinarjev predlog odklonil in odložil to vprašanje ad Kalendas Graecas — po vojni.

Mlinarjevima predlogoma glede uvedbe popolnega šolskega pouka in uvedbe pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah je šolski odsek na priporočilo županovo deloma ustregel. Uvede se na ljudski šoli nekaj več učnih ur in enako se uvede zopet obrtno-nadaljevalni pouk največ štiri ure na teden. Oba predloga je občinski svet sprejel soglasno. Uvedbo pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah sta priporočila tudi trgovska in obrtna zbornica ter Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem.

V aprovizacijskih stvareh je slika jako črna. Krompir in kurivo za kuho sta nujno

potrebna. Vlada ne jamči za dovoz premo-ga. Drv ni mogoče dobiti dovolj, ker ni vozil in priprege. Ljubljana je zaprosila, da se rekvirira krompir v Ljubljanski okolici, v Kranjskem in Kamniškem okraju. Dr-žavna aprovizacija je odrekla, ker ni iz-vedena. Ljubljanska občina mora imeti za-gotovilo, da dobi nujne potrebščine, in jih mora dobiti, sicer ne more biti odgovorna za posledice — bedo in pomanjkanje.

Župan se je tudi opravičil zaradi Šent-janškega premogokopa. V opravičbi pravi, da bi bilo treba vtakniti v rudnik skoro dva miliona kron. Znesek je velik in vrh-tega so strokovnjaki izjavili, da bi se pre-mogovnik ne izplačal. Zato ni priporočal, da bi občina kupila ta premogovnik.

Občinski svet je dalje dovolil naknad-ni kredit za draginjske doklade za mestne nastavljenice, stalne in provizorične. — Ku-pil je več zemljišč v Črni vasi, ki jih obde-la ljubljanska aprovizacija. — Spremenil je službeni red za licejske učiteljice in urad-nice, da se smejo možiti, le da mož in otroci nimajo pravice do pokojnine. (Da otroci nimajo pravice, pač ni pravično; to je grajal občinski svetnik Mlinar.)

Zaradi pomanjkanja kuriva se za zim-ski čas jako omeji poraba elektrike in pli-na. Električni cestni železnici podraži ob-čina kilovat elektrike na 20 h.

Politični pregled.

— **Angleška za nadaljevanje vojne.** Zastopnik delavcev v vojnem kabinetu, minister Barnes, je govoril v Newcas lu ter zahteval nadaljevanje vojne, dokler ne bo zdrobljen pruski militarizem. Mir se bo sklenil po relativni moči strank na koncu vojne. Pesimisti pravijo, Anglija naj sklene sporazumen mir, ker bi vendar tudi pozneje ugodnejšega ne dosegla. A Angleška in njeni zavezniki so že dosegli velike uspehe, Amerika pa bo še le pričela. Stališče so-cialnih demokratov v nemškem parlamentu je dokazalo, da se nanje ni zanašati. Zahte-ve Nemčije bodo vedno manjše, ker se bo zmanjšala nemška moč. Prvi korak za sklep miru z Nemčijo mora biti izpraznitev Bel-gije in poravnava vojne škode.

— **Vojnonadzorovalni urad razpuš-čen.** V ustavnem odseku državnega zbora je minister notranjih zadev naznanil, da je vsled cesarjevega ukaza vojnionadzorovalni urad razpuščen. Da se pa tudi za bodoč-nost zagotovi hitra rešitev nujnih, vojne se tičočih zadev, ostanejo še nadalje v vojnem ministrstvu zastopniki avstrijskih in skup-nih ministrstev kot „ministerijalna komisija v vojnem ministrstvu“. Na čelu te komisije bo en general kot zastopnik skupnih mini-strstev in visok državni uradnik kot repre-zentant avstrijskih centralnih uradov. — Iz-premenilo se je torej le ime, institucija pa ostane. Avstrijski sistem!

— **Iz parlamentarnih odsekov.** V ustavnem odseku je bil sprejet predlog po-slanca dr. Ehrlicha, ki pozivlje vlado, naj poroča odseku o podlagi sestave, o kom-petenci in o delovanju vojnionadzorovalne-ga urada. Minister notranjih zadev je pred-logu pritrdil. Poročevalcem odseka je bil izvoljen poslanec Pittoni. V vojnogospo-darskem odseku je poročal ministerijalni svetnik Löwenfeld Russ o sestavi urada za prehrano prideljenih vojnogospodarskih or-ganizacij. Poslanec Pantz je stavil predlog, naj se kaznivost funkcionarjev vojnih cen-tral ne omeji na določene pregreške, naj se marveč tudi kaznuje zanemarjanje dolžno-sti. Govorili so še poslanci Renner, Nemec in Freissler. Naglašalo se je, naj obvelja načelo, da so centrale vojnogospodarski pomožni organi vlade in da se parlamen-tarna kontrola vsled tega tiče vlade v prvi vrsti. Razprava se bo še nadaljevala.

— **Kornilov proti Petrogradu.** Reu-terjevemu birou se poroča iz Petrograda

10. septembra zvečer: Železniška linija Luga-Petrograd je razdrta. Prvi oddelki Kornilovih čet so dospeli v Lugo, odda-ljeno približno 100 vrst od glavnega me-sta. Tako imenovana divja divizija, kateri je poveljeval Kornilov, koraka proti Petro-gradu. Dospela je do železnice Petrograd-Rybinsk, kjer je popolnoma ustavljen že-lezniški promet.

— **Vznemirljive vesti iz Rusije.** Stock-holmski „Aftonbladet“ poroča z rezervo, da je bil Kerenjskij v nedeljo umorjen. V Petrogradu vlada baje silna panika. Ge-neralisimus Kornilov se brani, zapustiti svoje mesto ter skuša pridobiti za-se me-ščanske in domoljubne kroge. „Matinu“ se javlja iz Petrograda, da je general Kornilov na novo zaprisegel vojake na zapadni fronti. Prisegli pa niso zvestobo provizo-rični vladi, marveč ruski domovini.

— **O položaju v Rusiji** poroča lon-donski Reuterjev biro iz Petrograda: Vsled zahteve generalisima Kornilova je ves ka-binet demisioniral, da dobi Kerenjskij pro-ste roke. Vsi ministri so ostali začasno na svojih mestih. Mesto je mirno. — Italijan-ski listi poročajo, da je odstavljenje Kor-nilova napravilo v Italiji globok vtis in to tem bolj, ker se je splošno upalo, da se Kornilovu posreči, zboljšati splošen položaj Rusije.

— **O stockholmski konferenci.** Ka-kor poroča „Socialdemokraten“, so se od-poslanci delavskega in vojaškega sovjeta Ehrlich, Oldenburg, Ružanov in Smirnov s svojega potovanja v London, Pariz in Rim vrnili v Stockholm. Izjavili so, da je v en-tentnih državah mnogo zanimanja za stock-holmsko konferenco; obstoječe težave proti konferenci pa se dajo odstraniti samo s si-stematičnim delom. Tudi težavni položaj Rusije ovira sestanek konference.

— **Angleška mirovna ponudba?** „Pe-sti Hirlap“ poroča brzojavno iz Berlina, da je ponudila Anglija central-nim državam mir. Pogoji so baje ne-ugodni za Rusijo in za Balkan.

— **Nemški odgovor na papežovo mi-rovno noto.** Oficijozni „Wiener allgemeine Zeitung“ se baje od zanesljive strani iz Berlina poroča, da se je pri posvetovanju o odgovoru na papežovo mirovno noto do-seglo sporazumljenje vseh strank. Konser-vativna stranka se je menda le težko odlo-čila za sporazum, ker se ji odgovor ne zdi dosti energičen.

Dnevne beležke.

— **Seja zaupnikov** se vrši danes, ob 8. zvečer v upravnistvu „Napreja“.

— **Po vojni.** Ljubljanski občinski svet je včeraj v lepi klerikalno-liberalni-nemški slogi sklenil, da reformira občinsko volilno pravico šele po vojni in da zgradi stano-vanjske hiše za neimovite sloje tudi šele po vojni. Tozadevni predlogi sodruga Mli-narja je večina soglasno odklonila, tudi gospodje klerikalci, ki so, kakor je pisal „Slovenec“ pred nedavnim časom „tradicio-nelno demokratična stranka“. Izgovor za odklonitev volilne reforme, da je treba po-čakati na obč. svetovalce in volilce, ki so v vojni, kaj da porečejo k takemu načrtu, je slabo prikrivanje dejstva, da večina noče volilne reforme. Da ne bi pritrdili vsi ob-činski odborniki in ljubljanski volilci, ki so sedaj v vojni, najbolj demokratični volilni pravici, o tem je pač vsak dvom izključen. Torej čakajmo, saj demokratizacija javnega življenja bo za to gospodo tudi po vojni nepotrebna in sitna reč in odlašali bodo z njo, kakor dolgo se bo pač dalo.

— **Stanovanjsko mlazerijo** hočejo od-praviti nekateri ljudje s prav nečednimi sredstvi, seveda le za svojo osebo. Tako je n. pr. v ljubljanskih listih že dlje časa in-serat, kjer ponuja nekdo tistemu, ki mu preskrbi stanovanje, 300 K nagrade, nekdo

drugi pa 200 K. Take ponudbe prav lahko zapeljejo marsikaterega egoističnega hišnega gospodarja, da odpove stanovanje kaki stranki in sprejme tistega, ki ponuja na-grado. Potem spravi lahko nagrado in še brez skrbi poviša stanarino. Najstrožje ob-sodbe je vredno tako barantanje s stano-vanji in zelo čudno je, da se ne najde javni faktor, ki bi kratkoma prepovedal take inserate.

— **Omejitev razvetljave.** Od 1. okto-bra do 31. marca bo v Ljubljani razvetlja-va z elektriko in plinom tako-le omenjena: Pisarne dobe električni tok ali plin od 8. zjutraj do 3. pop. Od 3. do 4. pop. samo za snaženje. Prodajalne v ostrih zimskih mesecih december in januar od 8. do 4. druge mesece od 8—5. Za delavnice, go-stilne in kavarne izide posebna odredba, na vsak način se pa tudi tu zniža poraba za 50 odstotkov. Vkuhalnike, elektr. likanje ter kopalne peči prepovedo, kopalne peči se demontirajo. Kdor se ne bo pokoril bo moral plačati 10 kratno porabo, če bo tri-krat kaznovan, mu razsvetljavo odvzamejo.

— **90.000 K znaša čisti dobiček elek-trične železnice v Ljubljani.**

— **Obesila se je** v drvarnici Ivana Dim-nik, stanujoča v Spodnji Šiški. Bila je vdova po železničarju, ki se je pred dve-mi leti ponesrečil, izvršujoč svoje stanovske dolžnosti. V smrt je šla zaradi neozdravljive bolezni in zaradi pomanjkanja. Bolnica ni dobivala niti potrebnega živeža, še manj pa izbranih jedil, ki jih rabi človek v bolezni.

— **Kakšno nadzorstvo je v deželni blaznici?** Ljubljanski listi poročajo, da se je obesila 5. t. m. v deželni blaznici 63 letna Katarina Kavka. Našli so jo mrtvo poleg postelje, kjer se je obesila na pred-pasnik. Nadzorstvo v deželni blaznici mora biti, sodeč po tem dogodku, zelo pomanj-kljivo in skrajno površno. Predvsem je čudno, da je bila ta nesrečnica toliko časa brez nadzorstva, da je lahko izvršila samo-mor in potem kaže na nezadostno nadzor-stvo tudi to, da se puščajo bolnikom stvari, ki jih rabijo lahko na svojo škodo. Če čita prebivalstvo take vesti, se mu zbudi upra-vičeno nezaupanje do oskrbe in nadzorstva v javnih zavodih.

— **Sodrug dr. Oto Bauer,** ki je bil od novembra 1914 v ruskem vjetništvu je prišel v Avstrijo potom izmenjave.

— **Kapitalistična pšenica gre v klasje.** 14 nemških premogokopnih družb je „za-sluzilo“ leta 1917 na čistem dobičku 92.700.000 mark. Leta 1915 so zaslužile te družbe 69.760.000 mark, pomnožil se jim je torej v dveh letih največje svetovne krize njih čisti dobiček za 22.940.000 mark! Osem drugih velikih družb je imelo leta 1912 202.060.000 mark čistega dobička, a v vojnem letu 1915 pa za 53 milijonov mark več. Kapitalistični krvoses se napije do sitega, pa naj bo vojna ali mir.

Velikanske goljufie

višjih oskrbnihskih oficirjev.

(Dalje.)

Pri Kodesu so našli vse polno denarja, vrednostnih listin, hranilnih knjižic in dra-guljev Med drugimi vrednostmi tudi tele: Zavarovalno polico za 20.000 K, hranilne knjižice za 15.000 K, depó v banki 27.000 K, depó pri moravski agrarni banki 180.000 K, depó pri Živnostenski banki 160.000 K. Kodes je izjavil, da „odstopi“ vse svoje premoženje erarju v pokritje škode. Pri Leinweberju so zaplenili 148.000 K, tudi Leinweber in vsi drugi obtoženci so po-dali enake izjave.

Zanimiva je izpoved nadoficiala Pinda o zapravljanju z moko. Floridsdorfska pekarna je gospodarila tako malo marno z moko, da so našli

v vsaki vreči še po 20 dekagramov moke. Priča izpove, da se na ta način izgubi prav veliko in da so vsote tega procesa malenkost v primeri z onimi.

Nato so prečitali izpoved ravnatelja pekarnice „Hammerbrotwerke“ Matija Elderscha. Nato izpoved izjavi obtoženi Leinweber: „Dr. Karpeles mi je izročil v ovitku 10.000 K in mi je dejal, da je ta vsota za dobrodelne namene. Ko sem vprašal za kakšne, je dejal dr. Karpeles — napravite kar hočete.“ Ravnatelj Eldersch pravi, da o tem ni doslej ničesar vedel, naglašja pa, da dr. Karpeles gotovo ni dal denarja zaradi pekarnice same, ker je imel že takrat namen da zapusti svoje mesto.

Leinweber je bil izročil družini Zernerjevi kaseto s papirji vojnega posojila z naročilom, da izroči družina te papirje njegovi ženi, če bi se mu kaj zgodilo. Ko je bil Leinweber aretiran, je gospa Zernerjeva vprašala svojega pravnega zastopnika za svet in je opisala takole: „Zelo fin človek.“ Ko jo je vprašal odvetnik, če ve zakaj je bil Leinweber aretiran, je dejala: „Vzroka ne vem. A on je vzvišen nad vsakim sumom, zelo strog uradnik je, saj je šele pred kratkim naznanil sam nekega moža in ga spravil v preiskavo, ker je zakrivil pri nakupu špirta nerednosti.“

Aprovizacija.

Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 14. in v soboto, dne 15. t. m., vsakokrat od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo v petek krušne izkaznice, v soboto izkaznice za krompir.

Meso na rdeče izkaznice bo delila mestna apr. v četrtek dne 13. t. m. popoldne v skladišču pri sv. Jožefu. Od pol 2. do 2. na številke 1 do 200, od 2. do 1/2 3. 201 do 400, od 1/2 3. do 3. 401 do 600, od 3. do 1/2 4. 601 do 800 od 1/2 4. do 4. 800 do konca. Rodbinske izkaznice in drobiž prinesite s seboj.

Uradniške skupine prejmejo meso v četrtek 13. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 1/2 5. do 1/2 6. prva skupina, od 1/2 6. do 6. druga skupina, od 6. do 1/2 7. tretja skupina in 1/2 7. do 7. četrta skupina. Drobiž in rodbinske izkaznice prinesite te s seboj.

Meso na rdeče izkaznice A in rumene izkaznice A bo razdeljevala apr. v soboto dne 15. t. m. popoldne. Vse stranke pridejo na vrsto od pol 2. do pol 3. Prinesite s seboj rodbinske izkaznice in pripravite drobiž.

Meso na rumene izkaznice B se prejme v soboto popoldne: od pol 3. do 3. številka 1 do 200, od 3. do pol 4. številka 201 do 400, od pol 4. do 4. številka 401 do 600, od 4. pol 5. številka 601 do 800, od pol 5. do 5. številka 801 do 1000, od 5. pol 6. številka 1001 do 1200, od pol 6. do 6. številka 1201 do 1400, od 6. do pol 7. številka 1401 do konca. Rodbinsko izkaznice in drobiž prinesite s seboj.

Razdelitev sadja na rumene izkaznice B bo v četrtek dne 13. t. m. popoldne pri sv. Jožefu na številke od 1401 do konca. Na vrsto pridejo od 8 do 9 vse stranke. Vhod pri glavnih vratih. Kg stane 40 v.

Sadje na rumene izkaznice C se deli v četrtek dne 13. t. m. in v petek dne 14. t. m. dopoldne in popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: dopoldne od 9. do 10. pridejo na vrsto številke 1 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 400, popoldne od 2. do 3. št. 401 do 600, od 3. do 4. št. 601 do 800, od 4. do 5. št. 801 do 1000, od 5. do 6. št. 1001 do 1200, v petek dne 14. t. m. dopoldne od 8. do 9. pridejo na vrsto stranke z rumenimi izkaznicami s črko C št. 1200 do 1400, od 9. do 10. št. 1400 do 1600 od 10. do 11. št. 1600 do 1800. Popoldne od 2. do 3. 1800 do

2000 od 3. do 4. od št. 2000 do konca. Vhod pri glavnih vratih cena 40 v. za kg. **Sadje na rumene izkaznice D.** V petek dne 14. t. m. popoldne premejo sadje v cerkvi sv. Jožefa stranke ki imajo rumene izkaznice D. Od 4. do 5. pridejo na vrsto št. od 1 do 200, od 5. do 6. št. od 200 do konca. Vhod pri glavnih vratih. Cena 40 v. za kg.

Z avstrijskih front.

Ob soški fronti so boji ponehali in zavladal je razmeroma mir. Samo na visoki planoti Banjšice je bilo še živahnejše bojno delovanje. Pri Podleščah so sovražni oddelki napadli naše pozicije, pa smojih v boju z ročnimi granatami zavrnili. Prav živahno pa je bilo delovanje letalcev; prišlo je na mnogih točkah do zračnih bojev. Eno sovražno letalo je bilo v teh bojih sestreljeno.

V bojih na soški fronti je nastal, kakor že omenjeno, odmor. Če tudi nameravajo Italijani morebiti nadaljevati svoje napade, se vendar sme trditi, da tudi dne 17. avgusta pričeta enajšta soška bitka Italijanom ni prinesla toli zaželjene odločilne premembe vojnega položaja.

Na visoki planoti Banjšice so Italijani dosegli uspeh, ker je naše vojno vodstvo napotilo, v širokosti petnajstih kilometrov umakniti črto za 2 do 7 kilometrov.

Italijani so v enajsti soški bitki nastopili z ogromnimi silami. 48 divizij so nastavili na fronti petdesetih kilometrov, kar je pač brez primere v napadalnih bitkah svetovne vojne.

Na albansko-makedonskem bojišču se boji nadaljujejo. Italijani, Rusi, Francozi in vojaki iz francoskih kolonij se bojujejo v sovražnih vrstah. Tudi italijansko brodovje — deset bojnih ladij — se je ob izlivu Vojuške udeležilo boja ter je več ur obstreljevalo naše pozicije in zlasti tudi samostan Pojani.

Na vzhodnem bojišču so bili predvčerajšnjim živahni spopadi. Močni ruski oddelki so napadli naše pozicije ter pri Solki v Bukovini našo črto potisnili nekoliko nazaj.

Zmede na Ruskem.

Petrograd, 12. septembra. Osrednji odbor delavskih in vojaških sovjetov in kmetiški odbor sta izdala oklic na armado, železniške in brzojavne uslužbenke, kjer pozivljata, naj ne izvršujejo povelj Kornilova, temveč le povelja vlade in delavskega in vojaškega sovjeta. Kerenski je izdal enak oklic železničarjem. 4. kozaški polk petrogradske garnizije je izrazil vladi svojo zvestobo, prav tako tudi zveza vojnih invalidov. — Kronštatski del. in vojaški sovjet izjavlja, da je ob strani vlade. — Vlada je odpravila mesto vojaškega poveljnika za petrogradsko vojaško okrožje, ki ga je opravljal doslej general Waskovskij. — Angleški, francoski, italijanski in ameriški poslaniki so obiskali ministra za zunanje zadeve.

Petrograd, 12. septembra. Ko je bil odstavljen generalisim Kornilov, je izdal poveljnik baltijskega brodovja admiral Razvozov dnevno povelje in pozval brodovje, naj bo čuječno napram sovražniku, naj se ogiblje neednosti in se pokori odredbam.

Petrograd, 12. septembra. (Reuterjevo poročilo). Ministrski predsednik Kerenski je sprejel odposlanstvo kozakov. Odposlanstvo je izjavilo, da smatra za svojo patriotsko dolžnost, da zabrani državljansko vojno in da sodeluje pri poravnavi konflikta med Kornilovem in vlado. Odposlanstvo je odpotovalo v veliki glavni stan.

Kodanj, 12. septembra. „Politiken“ poroča iz Helsingfors: V Petrogradu se trajno vzdržuje vest, da je pobegnil veliki knez Nikolaj Nikolajevič s svojega posestva v Kavkazu, ker se boji aretacije. Domnevajo, da je udeležen pri protirevolucionarni zaroti.

Bern, 12. septembra. Ruski sotrudnik lista „Bund“ poroča: V Petrogradu so izsledili obširno zasnovana monarhistično organizacijo „Sveta Rusija“. Glasilo te organizacije „Groza“ je bilo pred kratkim ustavljeno. Razdeljevali so ga zlasti na rumunski fronti. „Groza“ je odkrito pisala, da lahko le car da Rusiji kruha in mir, da so Angleži in Francozi sovražniki Rusije in da je treba takoj skleniti mir.

Bern, 12. septembra. Ruska čas. korespondenca poroča: Kijevski listi poročajo, da je bilo v Kijevu zborovanje aristokratske protirevolucije. Skupina gardnih častnikov stremi po tem, da se uvede vojaška diktatura, da se razpuste sovjeti, da se razpusti ukrajinska Rada in se obnovi monarhija.

Razno.

* **Aprovizacija na Češkem.** Na Češkem je hudo, dasi je to najbogatejša avstrijska dežela. Časopisi so pred kratkim poročali o nemirih, ki so vsled pomanjkanja živil nastali na Češkem, zlasti v Pragi. O tem piše češki „Narod“: „Nemški profesor dr. Kafka je oblekel suknjo ogorčenja in šel na namestništvo. Gospod namestnik, ki ga nedavno za nemirov radi gladi v Pragi ni bilo doma, je sprejel tega gospoda z izbrano ljubeznivostjo. Gospod Kafka se je pritoževal, da so nemški okraji v kraljestvu Češkem neugodnejše preživljani, nego češki in da to navdaja nemško ljudstvo z ogorčenostjo. To da je plačilo za njega vzorno vedenje? ... Gospod namestnik je obljubil, da odpravi neprimerosti in poskrbi za popravilo razmer. Zgled trpečega nemškega okraja je Trutnov. Bilo je tam tako hudo, da je moral biti naglo poslan cesarski kurir, da bi se na lastne oči prepričal. Nakar je prišja brz v 20 vagonih moka. Čudno, da se pri vsej bedi morejo z okolice Trutnova razpošljati polni zaboji ranih krompirjev in belo moke. Dva sta prišla nedavno v Prago za nemškega konzula. Žalibog je vsebino zabojev ovdal neki zavidnik. Ali kljub temu se ta živila izroče gospodu konzulu kot pozdrav iz izgladovanega nemškega okraja.“

* **Korupcijski procesi na Dunaju,** ki se zadnje čase kar vrste, so lep dokaz, kake gnile razmere so se razvile v državi pod gospodstvom nemških strank. Tako se vrši pred divizijskim sodiščem na Dunaju velik proces proti komisijonarju Juliju Brücku. Se ob času balkanske vojne, ko je bil avstrijski vojni minister slaven gospod Auffenberg, je bil Julij Brück že politično — kupčijski mešetar. Naše vojno ministrstvo je namreč tedaj prodalo Juliju Brücku puške in ta je potem te puške prodal Bolgariji. Seveda je sploh puške dobil v ta namen, Komisijonarja Brücka je vpeljala v vojno ministrstvo polkovnikova vdova Helena Cizifra, ki je začetkom vojne, hoteč mnogo zaslužiti, poskusila podkupiti soprogo vse intendance v vojnem ministrstvu, gospo Jarzebekovo. Gospa Cizifra je za ta poskus podkupljenja prišla pod c. kr. ključ. Zdaj je ta talentirani Julij Brück s celo vrsto somišljenikov obtožen velikih goljufij vsake vrste. Obžalujemo prav iskreno, da nam je vsled pomanjkonja prostora in papirja nemogoče, priobčiti obširnejši izvod iz poročil o tej obravnavi. Ljudje bi kar strmeli, ko bi spoznali, kake goljufije so se zgodile. Nič manjša ni senzacija, ki jo vzbuja proces proti vojaškemu oskrbniku Leinweberju in tovarišem. Zopet goljufija nad goljufijo, ena drznejša in nesramnejša od

druge. Človeku se kar lasje ježe, če ta poročila čita in pomisli, da je na eni strani na stotisoče ljudi dalo življenje in zdravje za domovino, da prenaša na milijone ljudi najhujša trpljenja in največje pomanjkanje, nekateri „izvoljenci“ pa kradejo in goljufajo, da smrdi do neba.

* **Kapela v Bolovcu.** Velika Škodova orožarna v Plznu namerava 189 žrtvam eksplozijske katastrofe postaviti v spomin kapelo v Bolovcu pri Plznu. Listi vprašujejo s primerno osornostjo: Je — li ta milijardarska firma že kupila nove obleke tistim delavcem, ki so smrti pri eksploziji sicer utekli, a izgubili svoje obleke. In dalje vprašujejo listi, kaj je firma že storila za vdove in otroke tistih, ki so pri eksploziji ponesrečili.

* **Mestna čevljarna v Temešvaru.** Tudi v Temešvaru ni govoriti z obrtniki: magistrat se je pogajal s čevljarji, da bi se z njimi pogodil za poštene cene, a ker ni mogel nič doseči, je ustanovil mestno čevljarno. Novi podplati s petami veljajo za moške 10 K, za ženske 9 K, za otroke 7 K. Zdaj je magistrat vzel v roke gostilničarje.

Vojna.

AVSTRIJSKO VOJNO POROČILO.

Dunaj 12. septembra (Kor. urad.) Uradno se razglša:

VZHODNO BOJIŠČE.

Rusi in Romuni so ponovno ljuto napadli višine zapadno od Ocne. Njihovi napadi so se večinoma že v našem ognju zadušili; enkrat smo jih s protisunkom zavrnili.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Tekom včerajšnjega dneva je prišlo le na pobočjih hriba sv. Gabrijela do živahnejših bojov, ki so se za nas ugodno končali. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

BALKANSKO BOJIŠČE.

Južno od Berata so naše čete pognale italijanske oddelke čez gornji Osum nazaj. Pri Podgradu ob Ohridskem jezeru so te naše čete izognile premočnemu sovražnemu sunku.

Šef generalnega štaba.

* * *

NEMŠKO VOJNO POROČILO.

Berlin, 12. sept. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča:

ZAPADNO BOJIŠČE.

Armada skupina prestol. Ruprehta Bavarskega.

Na nekaterih odsekih flanderske fronte, v Artoaju in severno od St. Quentin je močno oživelo bojno delovanje v večernih urah. Prišlo je do infanterijskih spopadov na predpolju postojank.

Armada skupina nemškega cesarjeviča:

Po močni pripravi so prodirali francoski oddelki k silnim poizvedbam ob obeh straneh ceste Somme Py-Souain v Sampanji. Z ognjem in bližinskim bojem smo jih zavrnili. Nekaj Francozov smo vjeli. Pred Verdonom ponehava artiljerijsko delovanje. Sestrelili smo 19 sovražnih letalcev. Enega je sestrelil poročnik Voss, 46. njegova zmaga v zraku.

VZHODNO BOJIŠČE.

Armada fronta generalfeldmarš. princa Leopolda Bavarskega.

Med Vzhodnim morjem in Dvino so zavrnile naše prednje čete na več krajih

ruske izvidne oddelke. Boj pri Rigi nam je prinesel 8.900 vjetnikov. Plen znaša: 325 topov, od teh je tretjina težkih, več obloženih vlakov, pionirsko orodje, strelivo in živila, mnogo avtomobilov in drugih vpreg.

Fronta generalobersta nadvojvode Jožefa.

Med Prutom in Moldavo živahno artiljerijsko delovanje in poizvedovalni boji. Rusi niso nadaljevali svojega napada pri Solki. Južnozpadno Turgul Ocna je prodiral sovražnik petkrat proti našim črtam. Zavrnili smo ga vselej z izgubami.

MAKEDONSKO BOJIŠČE.

Položaj ob južnozpadnem bregu Ohridskega jezera se ni bistveno izpremenil. V bitoljskem loku močnejši ogenj kakor v zadnjem času.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani.

Pisarna: Ljubljana-Šiška, Kolodvorska ul. 56.

Osrednje skladišče: Kolodvorska ulica 56.

Prodajalne:

1. Ljubljana-Šiška, Kolodvorska ulica 56.
2. „ Sodne ulice 4.
3. „ Krakovski nasip 10.
4. „ Udmat, Bohoričeva ulica 12.
5. Vič-Glince, Tržaška cesta.
6. Vič-Rožna dolina 165.
7. Tržič na Gorenjskem.
8. Sava (okr. Jesenice) na Gorenjskem.
9. Jesenice na Gorenjskem.
10. Koroška Bela-Javornik.

Prodaja se le članom.

Pristopnina 1 K.

Delež 40 K.

V letu 1916-17 (od 1. julija 1916 do 30. junija 1917) se je oddalo blaga med zadrušnike za 2.000.000 kron.

Zadrušnikov (30. jun. 1917): 2500 rodbin.

Druženo premoženje 1. junija 1917:

Rezervni zaklad K 20.400.
Dispozicijski . . . K 11.750.
Bolniški . . . K 15.000.
Pogrebni . . . K 1.000.
Penzijski . . . K 6.000.
Deležni . . . K 60.000.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštine priporočamo se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Častna dolžnost vsakega sodruga in sodružice je, da se naroči na delavsko glasilo, ki izhaja v njihovem materinem jeziku in ga po svoji moči razširja.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico), brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Občno konsumno društvo

v Zagorju ob S.
reg. zadr. z om. por.

Zadruga je najboljša aprovizacijsko mesto, ki preskrbljuje z vsemi potrebščinami svoje članke po na najugodnejših cenah.

Član konsumnega društva lahko postane vsakdo.

Vstopnina in delež sta razmeroma majhna.

Delež se lahko odplačuje v rokih.

F. BATJEL

Prej v Gorici.

Ljubljana, Stari trg 28

Moška in ženska dvokolesa
še s staro pnevmatiko

Šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke.
Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica
na Starem trgu št. 11.

Agitirajte za „Naprej!“ Pošiljajte ga vojakom!